

**КОНВЕНЦИЯ
НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
И БОРБА
С НАСИЛИЕТО
НАД ЖЕНИТЕ
И ДОМАШНОТО
НАСИЛИЕ**

Конвенция
от Истанбул

ЗАЩИТА ОТ СТРАХА
ЗАЩИТА ОТ
НАСИЛИЕТО

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

КАКВА Е ЦЕЛТА НА ТАЗИ КОНВЕНЦИЯ?

■ Новата Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жените и домашното насилие, е най-значителният международен договор, посветен на това сериозно нарушение на правата на човека. Тя е насочена към проявата на пълна нетърпимост на подобно насилие и представлява важна стъпка към превръщането на Европа и на света в по-безопасно място за живот.

■ Основополагащите аспекти на Конвенцията са превенцията на насилието, защитата на жертвите на насилие и съдебното преследване на извършителите. Тя също така цели постигането на промени в сърцата и умовете на хората, като призовава всички членове на обществото и по-специално, мъжете и момчетата, да променят отношението си. По същество тя е подновен призив за повече равнопоставеност между жените и мъжете, тъй като насилието над жените е дълбоко вкоренено в неравенството между жените и мъжете в обществото и се поддържа чрез насаждането на култура на толерантност и отричане.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА КОНВЕНЦИЯТА

■ Тя определя насилието над жените като нарушение на правата на човека и форма на дискриминация. Това означава, че държавите ще носят отговорност, ако не дават подходящ отпор на подобно насилие.

■ Конвенцията е първият международен договор, съдържащ дефиниция на пола. Така днес се признава, че жените и мъжете са не само биологично разграничени като жени и мъже, но че съществува и социално изградена категория „пол“, която отрежда на жените и на мъжете съответни специфични роли и поведения. Изследванията показаха, че определени роли и поведения могат да допринесат за това, насилието над жените да бъде възприемано като приемливо.

■ Конвенцията въвежда съвкупност от революционни дефиниции на престъпления, като осакатяване на женските гениталии, насилствен брак, преследване, насилствен аборт и насилствена стерилизация. Това означава, че държавите ще трябва да въведат в правните си системи определения на сериозни престъпления, които преди това не са фигурирали в тях.

■ Конвенцията призовава за ангажираност на всички съответни държавни агенции и служби за координиран подход към насилието над жените и домашното насилие. Това означава, че агенциите и НПО не бива да действат самостоятелно, а трябва да създават процедури за сътрудничество.

КАКВО ТРЯБВА ДА ПРЕДПРИЕМАТ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА?

ПРЕВЕНЦИЯ

- ▶ промяна на отношението, на ролите и стереотипите на пола, които представят като приемливо насилието над жените;
- ▶ обучение на специалисти за работа с жертви на насилие;
- ▶ повишаване на информираността за различните форми на насилие и за травматизиращата им същност;
- ▶ включване на педагогически материали по въпросите на равнопоставеността в учебните програми на всички образователни нива;
- ▶ сътрудничество с НПО, медиите и частния сектор за по-добра комуникация с обществеността.

ЗАЩИТА

- ▶ поставяне на нуждите и безопасността на жертвите като основно изискване при всички мерки;
- ▶ създаване на специализирани служби за подкрепа, осигуряващи медицинска помощ, психологически и правни съвети за жертвите и техните деца;
- ▶ създаване на достатъчен брой кризисни центрове и откриване на безплатни 24-часови горещи телефонни линии.

СЪДЕБНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

- ▶ насилието над жените да бъде обявено за престъпление и наказвано по подходящ начин;
- ▶ оправдания, основаващи се на култура, обичаи, религия или обявени за „въпрос на чест“, да бъдат неприемливи за какъвто и да било акт на насилие;
- ▶ жертвите на насилие да имат достъп до специални мерки за защита по време на разследването и съдебното производство;
- ▶ правозащитните органи да отговарят незабавно на призови за помощ и да решават по подходящ начин опасни ситуации.

МОНИТОРИНГ

- ▶ създаване на специален механизъм за мониторинг, който да осигури прилагането на Конвенцията. Експертна група ще следи за съблюдаването на Конвенцията от държавите-членки, като по този начин ще се гарантира нейната дългосрочна ефективност.

КОЙ Е ВКЛЮЧЕН В КОНВЕНЦИЯТА?

■ Конвенцията включва жени и момичета от всякакъв произход, независимо от техните възраст, раса, религия, социален произход, статут на мигрант или сексуална ориентация, измежду много други. Конвенцията признава съществуването на групи жени и момичета, които често са изложени на по-голям риск от насилие, поради което държавите трябва да отчитат техните конкретни нужди. Държавите, също така, са насърчавани да прилагат Конвенцията и за други жертви на домашно насилие като мъже, деца и възрастни хора.

КОИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СА ВКЛЮЧЕНИ?

■ Конвенцията определя редица сериозни престъпления. Тя изисква наказателна или друга правна санкция за следните поведения:

- ▶ физическо насилие;
- ▶ психологическо насилие;
- ▶ преследване;
- ▶ сексуално насилие, включително изнасилване;
- ▶ сексуален тормоз;
- ▶ насилствен брак;
- ▶ осакатяване на женските гениталии;
- ▶ насилствен аборт и насилствена стерилизация.

■ Това отправя ясно послание: насилието над жените и домашното насилие не са частни въпроси. Точно обратно, за да се подчертае особено травматизиращото въздействие на престъпленията в семейна среда, извършителят може да получи по-тежко наказание, когато жертвата е съпруга, партньор или член на семейството.

КАК СЕ СЛЕДИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОНВЕНЦИЯТА?

■ Конвенцията въвежда механизъм за мониторинг, чрез който да се оценява практическото изпълнение на нейните разпоредби. Този механизъм за мониторинг се състои от два стълба: независим експертен орган *Експертна група за действие срещу насилието срещу жени и домашното насилие* (GREVIO) и политически орган *Комитет на страните*, съставен от официални представители на държавите-членки на Конвенцията. Техните констатации и препоръки ще допринесат за осигуряване на съответствие на държавните политики с Конвенцията и ще гарантират нейната дългосрочна ефективност.

www.coe.int

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

Съветът на Европа е водещата организация за защита на правата на човека на континента. Той има 47 държави-членки, сред които са 28-те членки на Европейския съюз. Всички държави-членки на Съвета на Европа са подписали Европейската конвенция за правата на човека, договор, предназначен да защитава правата на човека, демокрацията и върховенството на закона. Европейският съд по правата на човека следи за изпълнението на Конвенцията в държавите-членки.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE